
Den bæredygtige, tætte og grønne by

Ulrik Reeh, direktør, ph.d.

Veg Tech A/S

Vegetationstekniske løsninger til bæredygtigt bymiljø

Erosionsforebyggelse

Vandrensning

Lokal regnvandshåndtering

Salt- og tørketålende vejvegetation Tagvegetation med min. pleje

Støjdæmpning

Byfortætning og bæredygtighed?

Livskvalitet – bymiljø – vedligehold

Grønne tage - konventionel byggeteknik i Sverige og Mellemeuropa, - nu også i Danmark

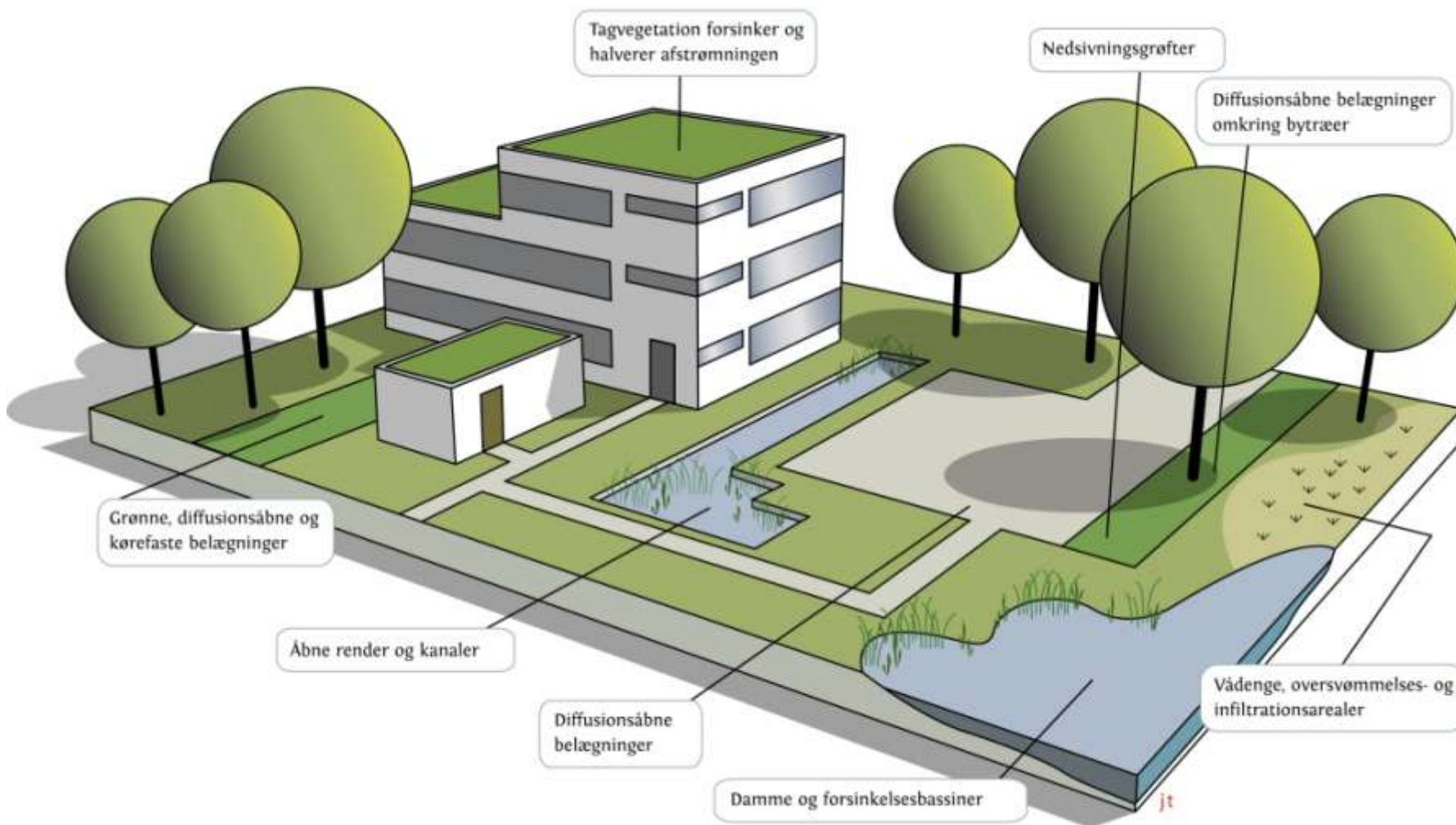

Potzdammer Platz, Berlin

Vestre Havn, Malmö

Vegetationsteknikker til lokal regnvandshåndtering

Grønne tage til regnvandsopsamling og isolering

Ford Motor Company, Detroit

Chicago City Hall

Chicago City Hall

Naboer får ofte de største visuelle fordele

Visioner med klimaeffekter

New York set fra www.greeninggotham.org

og fra privat taghave i Brooklyn

Vandkredsløb eller afløb

Vand i byen – problem eller potentiale?

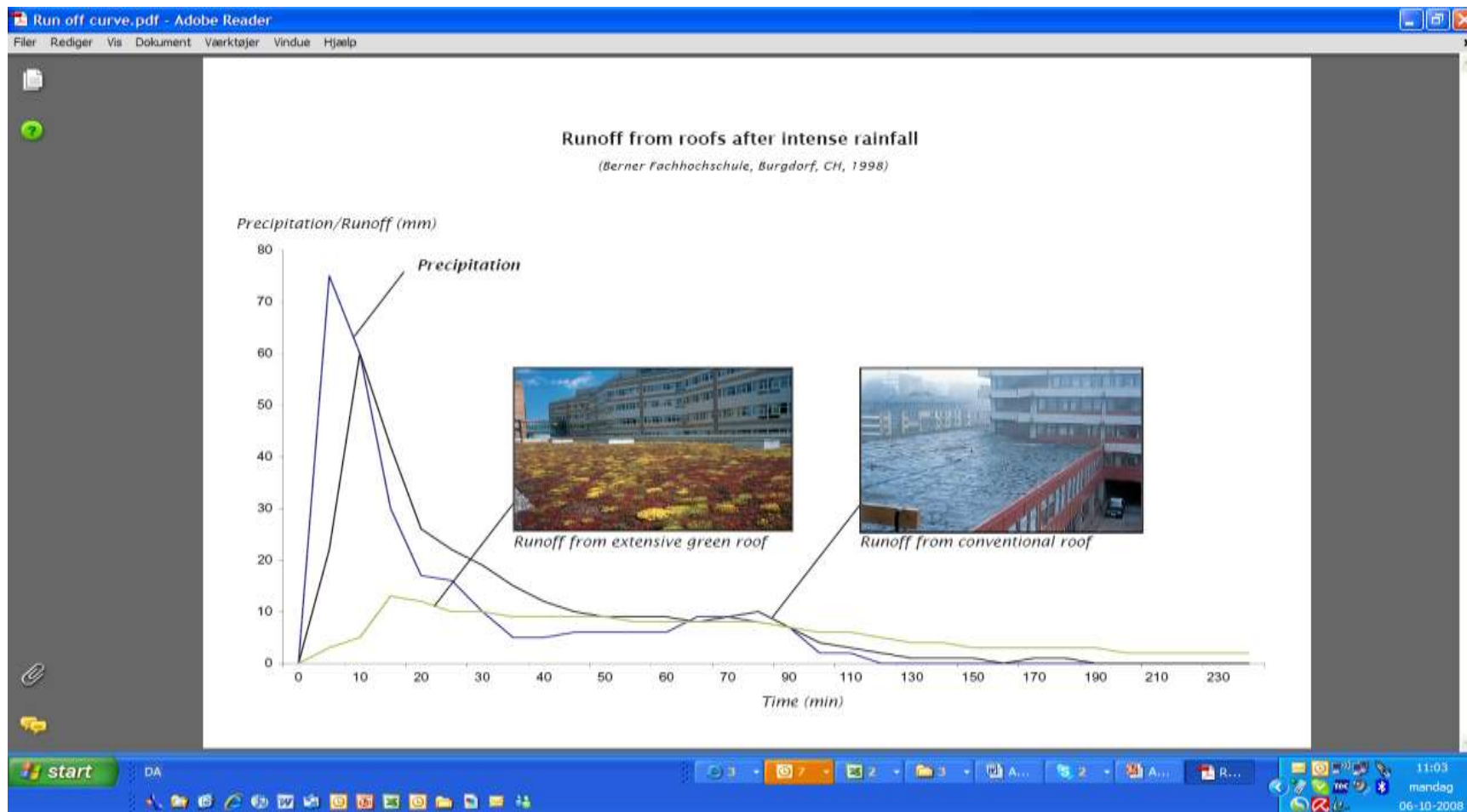

Augustenborg, Malmö, 1998

Hellerup Station, 4. september 2006

Afstrømning af regnvand fra grønne og nøgne tage

Grøn tagpolitik, Worldwide

By	Hvordan	Hvorfor
Basel	Byggeregulering	Energibesparelse, Beskyttelse af biodiversitet
Beijing	Politiske mål	Luftkvalitet
Berlin	Politisk vedtaget krav, økonomisk incitament	Reducere miljøeffekten af høj bygnings densitet
Chicago	Byggeregulering, økonomisk incitament	Urban heat island reduktion, luftkvalitet, æstetik
Köln	Økonomisk incitament	Spildevandsplanlægning
Linz	Planpolitik, økonomisk incitament	Forøgelse af grønt areal
London	Grøn tagpolitik, London planpolitik	Klimaforandringer
Malmö	Planpolitik, grønfladefaktor	Bæredygtigt bymiljø, sikring af grøn struktur i tæt bebyggelse, regnvandshåndtering, biodiversitet
Münster	Økonomisk incitament	Stormwater management, forøgelse af grønne områder
Portland, Oregon	Økonomisk incitament	Spildevandsplanlægning, reducere overløb
Seattle	Politisk vedtaget krav	Forøgelse af grønt areal
Singapore	GFA, "begrønnings faktor"	Æstetik - "Skyrise Greening"
Tokyo	Planpolitik, økonomisk incitament	Urban Heat Island reduktion
Toronto	Planpolitik, økonomisk incitament	Stormwater management, Energibesparelse
Vancouver	Planpolitik, byggelov	Urban heat island reduktion, rekreativ værdi

Tagvegetation i et byplanperspektiv

Vestre Havn, Malmö, Arkitekt: Ralph Erskine

En højere biofaktor kan sikre grønne tage og styrke byens grønne struktur:

Reducerer afstrømningen af regnvand med 50% p.a. og

Forsinker og udjævner afstrømningen efter store regnskyl

Forebygger overophedning

Reducerer refleksion og transmission af støj

Forbedrer: -luftkvaliteten
-biodiversiteten
-rekreative forhold

Kompenserer for bebyggede og befæstede arealer

Green Zone, Umeå

Bæredygtigt erhversområde med åbent, lokalt regnvandssystem og grønne tage.

Anlagt år 2000.

Se www.greenzone.nu

Vestre Havn, Bo '01

Integreret planlægning af grøn struktur og regnvandshåndtering

Augustenborg Kvarteret ---> Ekostaden

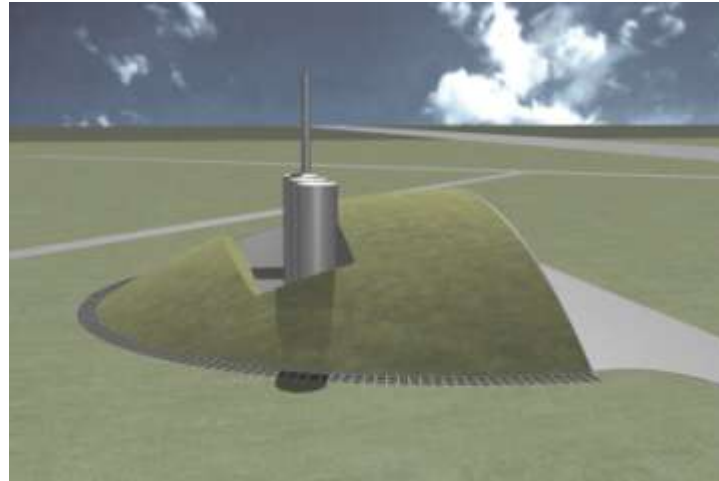
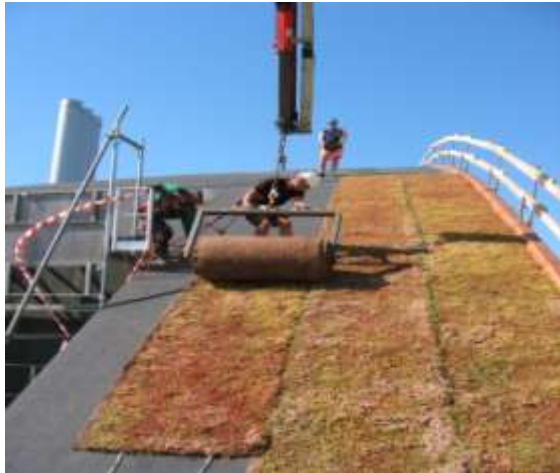
Augustenborg botaniske taghave i Malmø Scandinavian Green Roof Institute

Solceller effektivere på grønne tage

Spidslastcentral – CTR, 2005-06 Åbent landskab ved Københavns Lufthavn

Scandinavian Green Roof Award 2007

Arkitekt Gottlieb & Paludan

Tagbeplantning og friarealer i flere niveauer og typer

Blandet bebyggelse med Lidl, JJW arkitekter, P-hus og Penthouses

Ældrecenter Holmen ved Vejle Havn

*Arkitekt SHL, Bygherre Vejle Kommune;
anlagt maj 2006 af Veg Tech*

M2 – Hill House, et typehus

Nomineret til Scandinavian Green Roof Award 2009

Handelsfagskolen / Scanticon, Århus

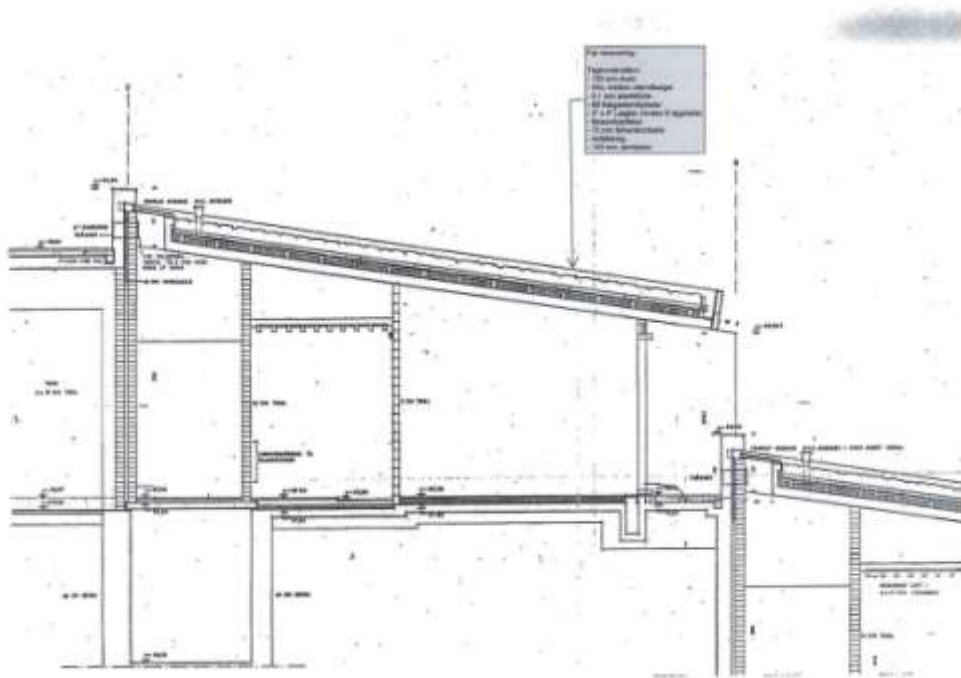

Vinder af Scandinavian Green Roof Award 2009

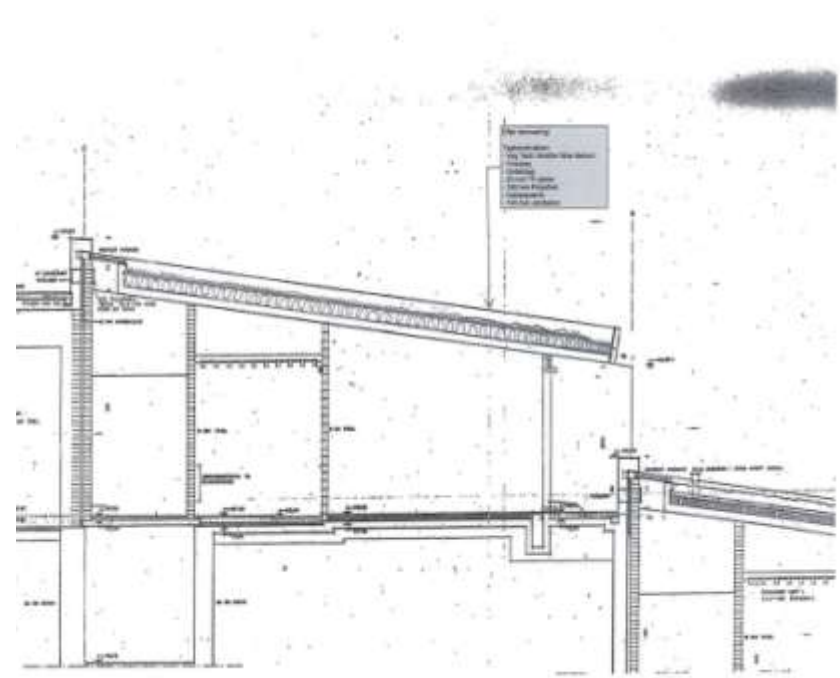
Handelsfagskolen i Skåde

Renovering af eksisterende tag

Oprindelige tagopbygning, 1967-69,
Arkitekt Friis & Moltke

Vissent græs, ej brandgodkendt
120 mm jord
75 mm isolering

Ny tagopbygning, 2007-08
Cowi

Mos-sedum, brandgodkendt
40 mm vækstmedie og drænlag
160 mm isolering

Snoezelhuset, Landsbyen Sølund, Skanderborg

Nomineret til Scandinavian Green Roof Award 2009

Metropol – centerbyggeri i Hjørring anlagt 2007

Sedum, granitskærver og trædefast armering, i alt 5.600 m²

Anlagt september 07

Arkitekt SHL. Bygherre og hovedentreprenør Enggaard

Pumpestation Nord, Brolandingen, Nørresundby

Mindre tage på småhuse og tilbygninger

Helårs- og sommerhuse

Grønne glimt fra København

Vegetationsdækkede tage København, fortsat

Veg Tech Mos-Sedum

Byggetekniske fordele:

Forlænger membranens levetid

Lang holdbarhed, > 30 år

Brandgodkendt (B(roof) t2

Lav vægt: < 50 kg/m²

Byggehøjde 4-5 cm

Taghældning op til ca.30⁰

Minimal pleje/vedligehold

Tørketålende – normalt ingen vanding

Sedumvegetation – også til tage og kælderdæk med ophold

Kælderdæk, IBM, Brøndby,
Arkitekt Schønherr Landskab , 2002

Nobelparken Århus Universitet,
Arkitekt C.F. Møller, 2003

Sedum sætter kulør på tagterrasser

Smart House, Svanemærket typehus, Herfølge

Tagterrasse, Poulsen & Partnere, Århus Havn

Præfabrikerede tagvegetationsmåtter med Sedum (stenurter)

Opbygning:

Ældre tag i blomst:

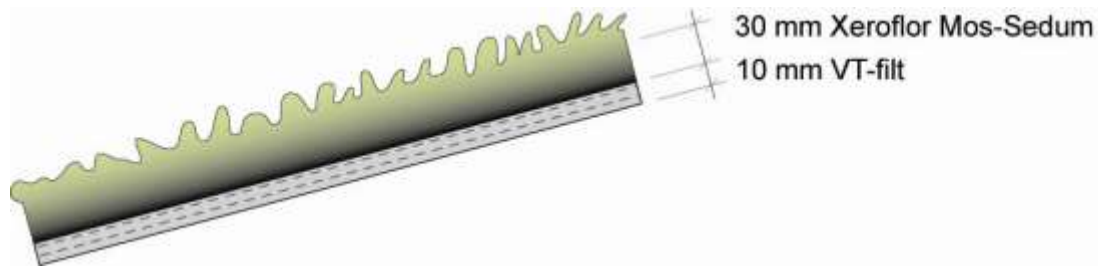
Opsamling af måtter direkte på paller

Montering af sedum-måtter lige fra pallen

Opbygning af Mos-Sedum – ekstensivt tag

- Mos-sedum, <50 kg/m²; rodsikring unødvendig

Sedum-Urt-Græs

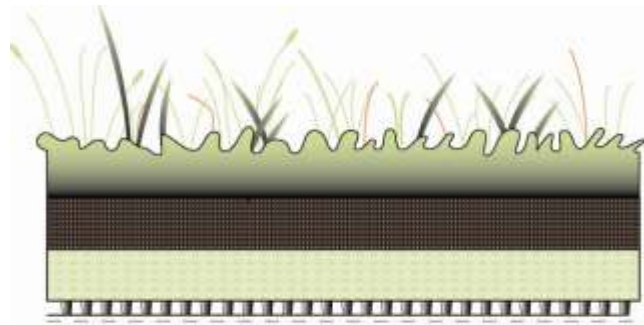

Mere Sedum-Urt-Græs på sommerhuse

Sedum-Urt-Græs

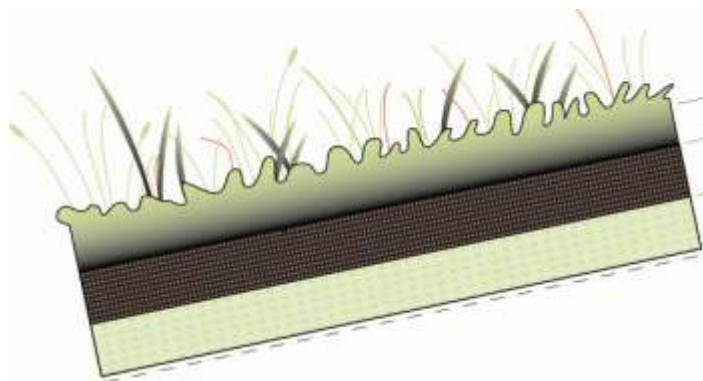
- 30 mm Xeroflor Sedum-Urt-Græs
- 40 mm Veg Tech tagjord
- 40 mm Grodan TT 100/40
- 11 mm Nophadrain 220
- 0,8 mm WSB 80 Rodspærrefolie

VÆGT (kg/m²)
vandmættet

130

BYGGEHØJDE
(mm)

120

- 30 mm Xeroflor Sedum-Urt-Græs
- 40 mm Veg Tech tagjord
- 40 mm Grodan TT 100/40
- 0,8 mm WSB 80 Rodbeskyttelsesfolie

VÆGT (kg/m²)
vandmættet

130

BYGGEHØJDE
(mm)

110

Grønne gårdæk og tagterrasser med Grodan

Lav vægt og byggehøjde; minimal vanding

Bundække bl.a. med Mos-sedummåtter

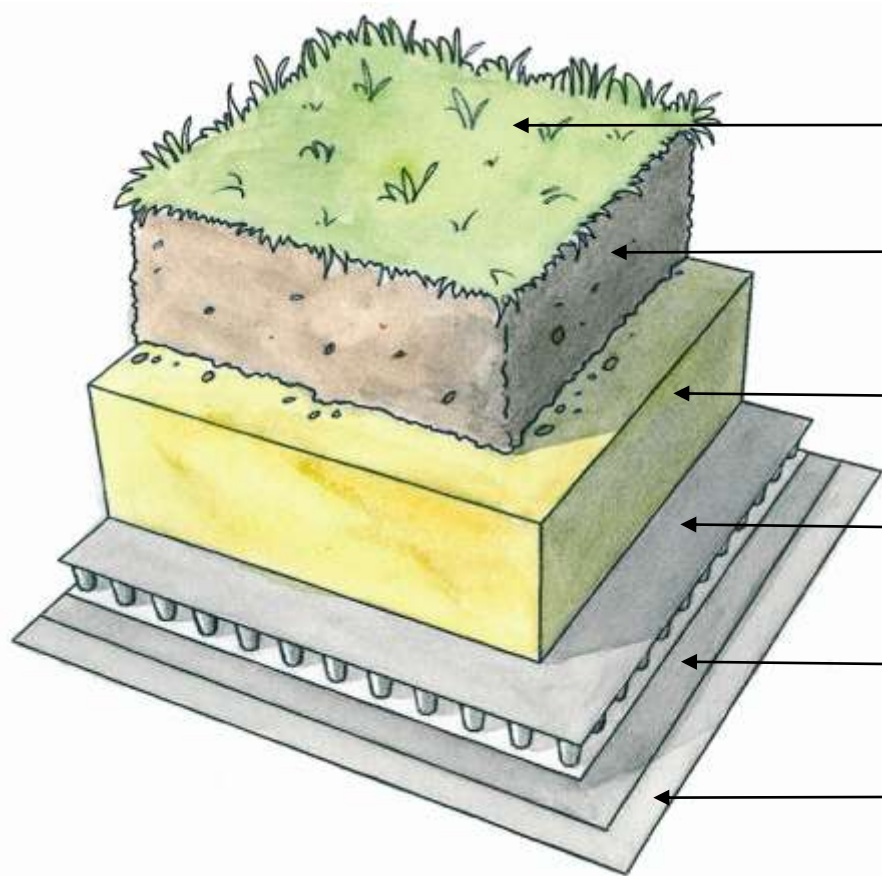

Bunddække med staudemåtter med Geranium

Græs på kælderdek over bibliotek på Danmarks Pædagogiske Universitet

Opbygning af vegetationslag på dæk

Vegetationslag

Letvægtsjord

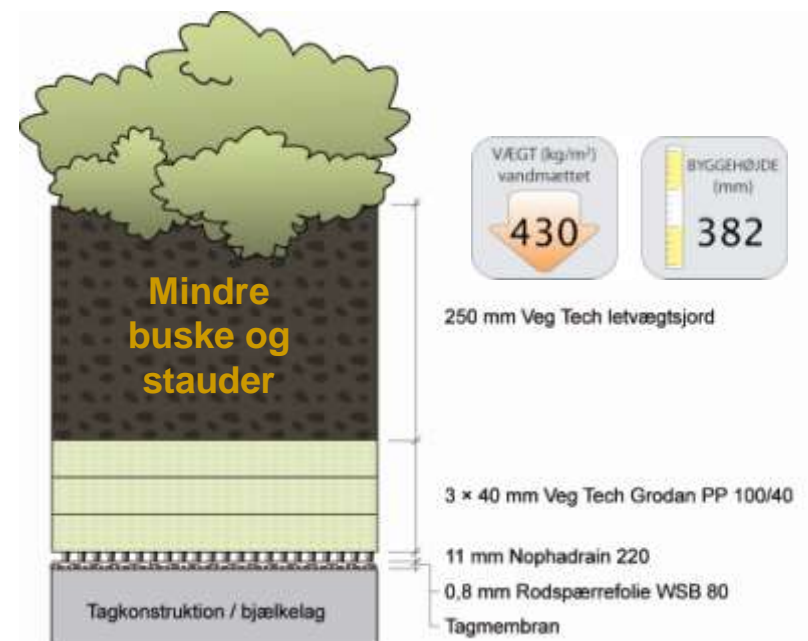
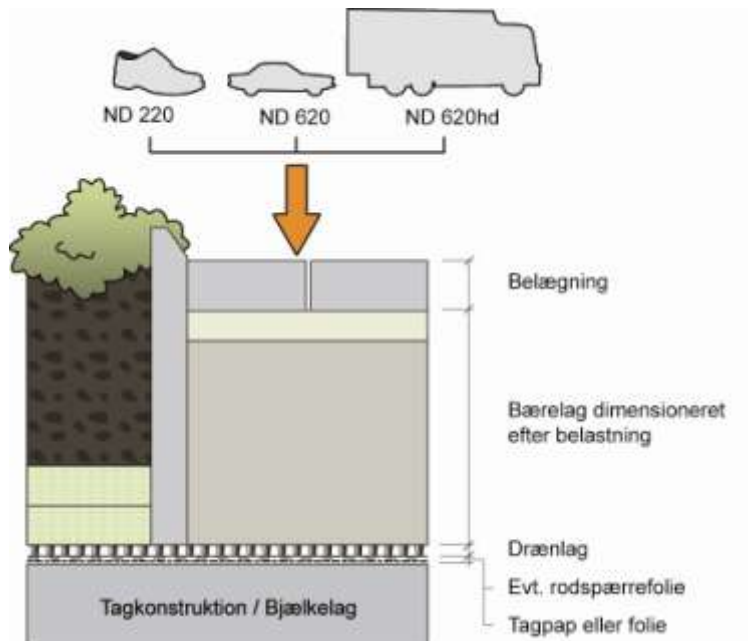
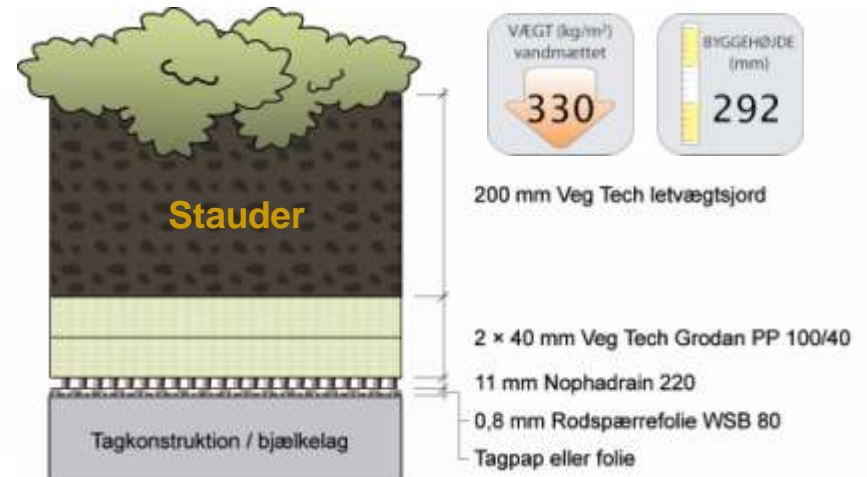
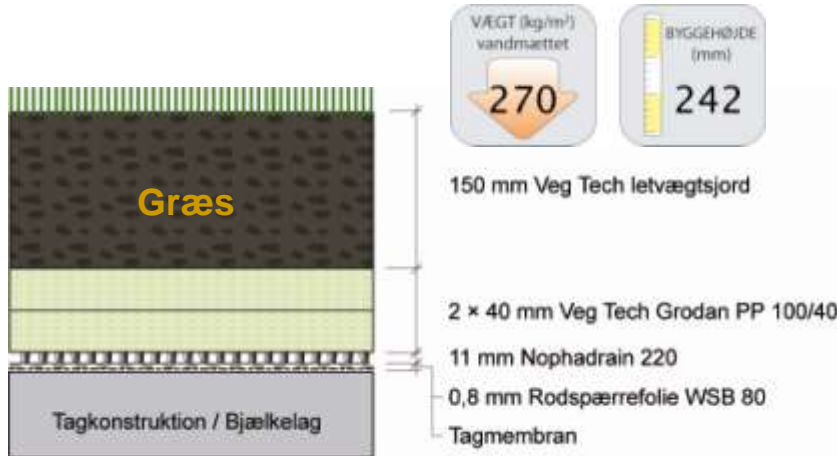
Vandholdende lag

Drænlag

Rodspærrefolie

Tagmembran

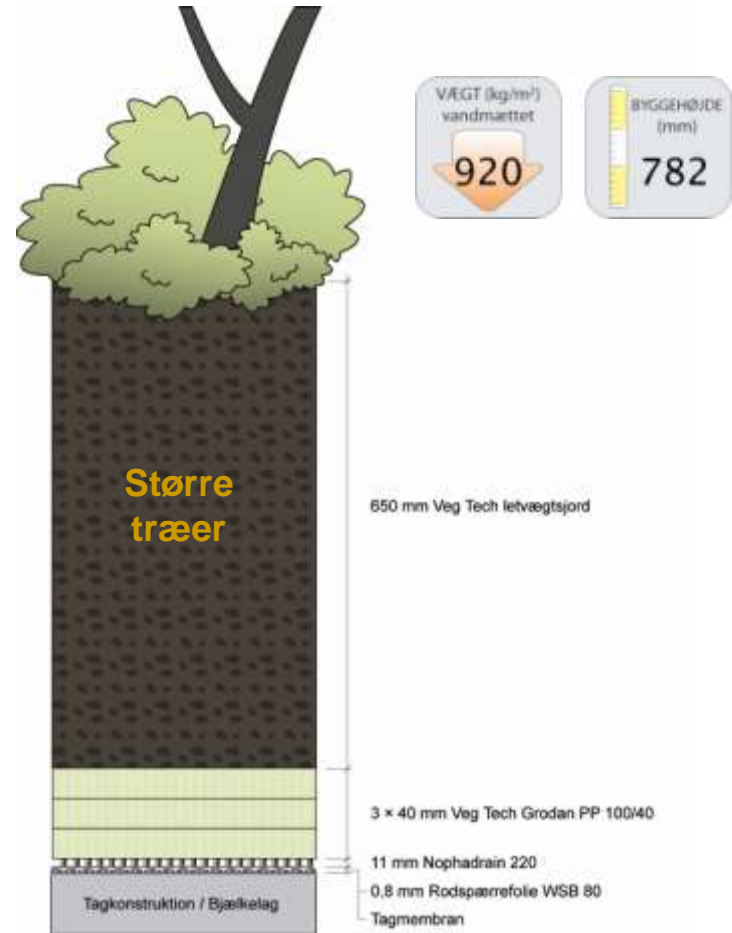
Opbygning af taghaver

Træer, græs og urter på forskudte garage- og kælderdæk, Vestre Havn, Malmø

Opbygning for træer på dæk

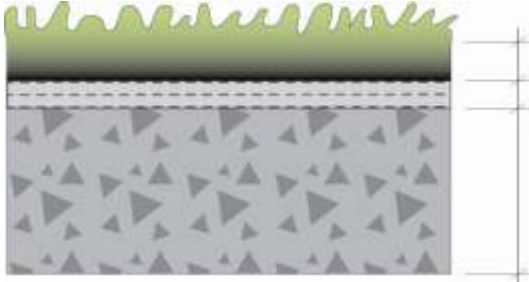

Sedum i terræn og på kælderdek med ingen eller minimal færdsel

Anlæg af Mos-Sedum på terræn

30 mm Xeroflor Mos-Sedum

Ved behov: 10 mm VT-filt som ekstra vandreservoir

Perforeret plastfolie >0.1 mm, monteret med overlap

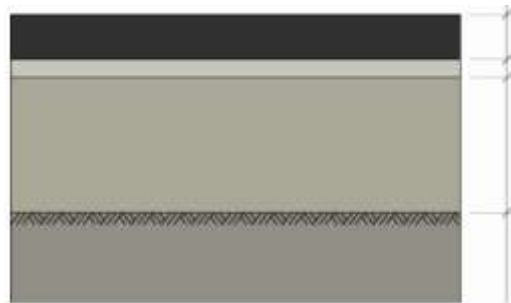
>150 mm vaskede sten/skærver, 16-32 mm

Kørefast græsarmering til brandveje, P-pladser etc. Færdiggræs giver hurtig og sikker etablering

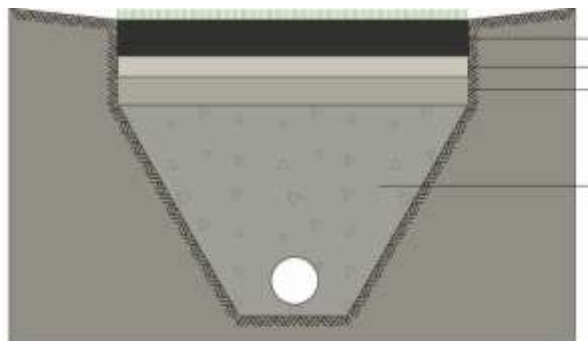
Opbygning af diffusionsåbne overflader med græsarmering – ”Pellepladen”

Pellepladen 50 mm
Afretningslag 10-20 mm 0/4 mm
Bærelag dimensioneret efter trafiktypen
Terræn

Pelleplade med græs 50 mm
Afretningslag 20-30 mm
Bærelag dimensioneret efter trafiktypen
Terræn

Pelleplade 50 mm med singel eller græs
Afretningslag 10-20 mm 0/4 mm
Afretningslag 30-50 mm 4/8 mm
Forsinkelsesmagasin/faskine. Dimensioneres efter drænbehovet og de omkringliggende jorde.

Bunddække med staudemåtter

fx på skrænter, omkring bytræer og på heller / trafikøer

Staude- og buskmåtter

Cortoneaster

Lonicera

Ajuga

Fragaria

Leptinella

Potentilla

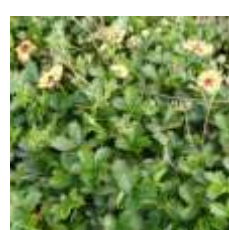
Waldsteinia

Hedera

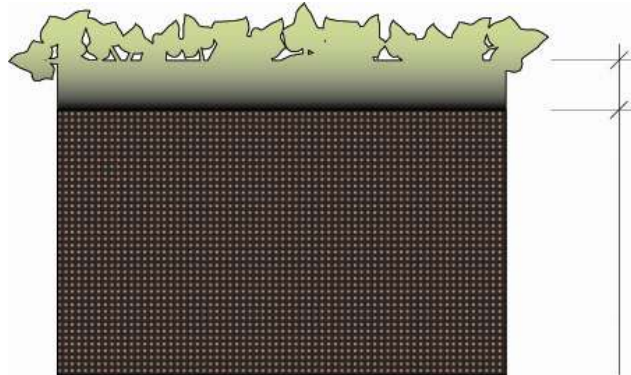
Vinca

Geranium

Thymus

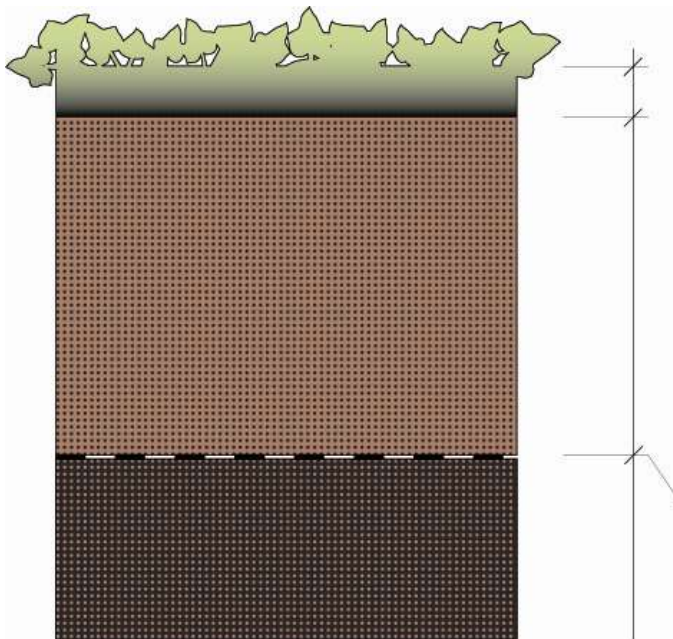

Anlæg af af staude- og buskmåtter

30-50 mm staude- eller buskmåtte

Eksisterende ukrudtsfri jord – kultiveret

30-50 mm staude- eller buskmåtte

200 mm ukrudtsfri jord

Ukrudtshæmmende fiberdug

Eksisterende ukrudtsfri jord - kultiveret

Åben, lokal håndtering af regnvand med nedsivning i blomstereng anlagt med færdige måtter

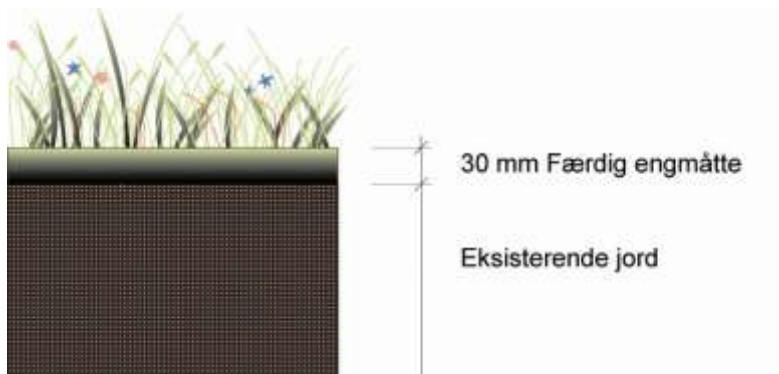
Anlæg af færdige engmætter

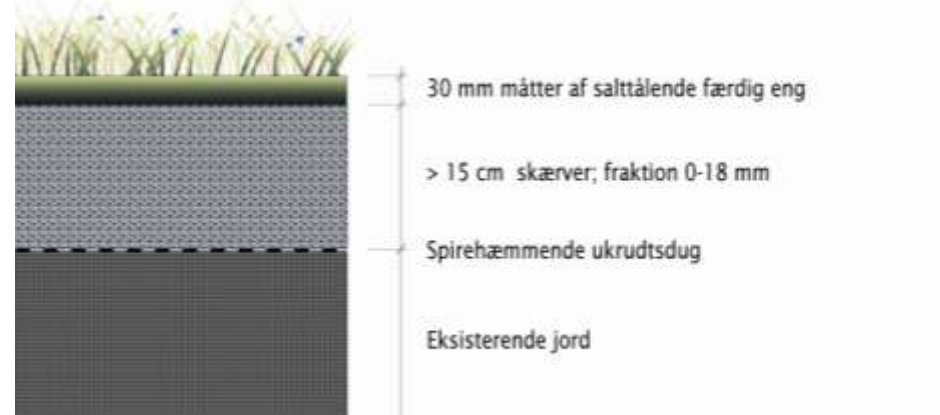
Anlæg på jord med ukrudt

Anlæg på mager ukrudtsfri jord

Anlæg af salttolerant eng

Vegetation til regnvandsanlæg og vandmiljø

Bredmåtte, 1x5 m i strakt arm

Bredrulle - montering

Urban vand- og bredvegetation i åbent regnvandssystem i Malmø

Bynatur/Biotopudvikling/Sørestaurering Søerne København

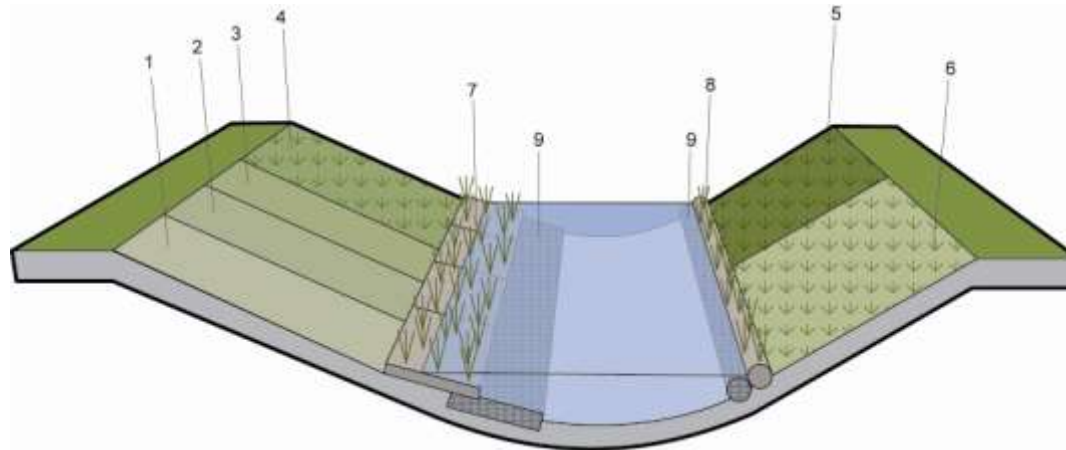
Præfab bredvegetation og kørefast græs til multianlæg med regnvandssø, gangbro og aktivitetsbane

Trekroner – RUC, Roskilde Kommune, anlagt oktober 2005

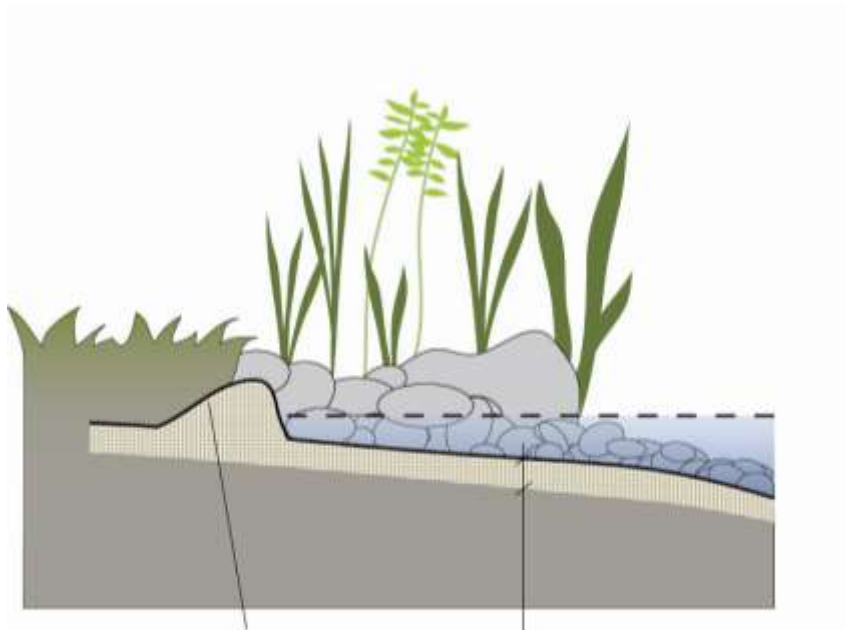
Lysholtparken - grøn kanal er akse i ny erhvervspark

- 1 Frøsaet i organisk erosionsbeskyttelsesnet
- 2 Plantet i organisk erosionsbeskyttelsesnet
- 3 Frømåtte til erosion
- 4 Færdig eng
- 5 Erosionsmåtte prefab (organisk materiale)
- 6 Engmåtte til erosion (syntetisk materiale)
- 7 Bredmåtte
- 8 Bredruller
- 9 Gabioner

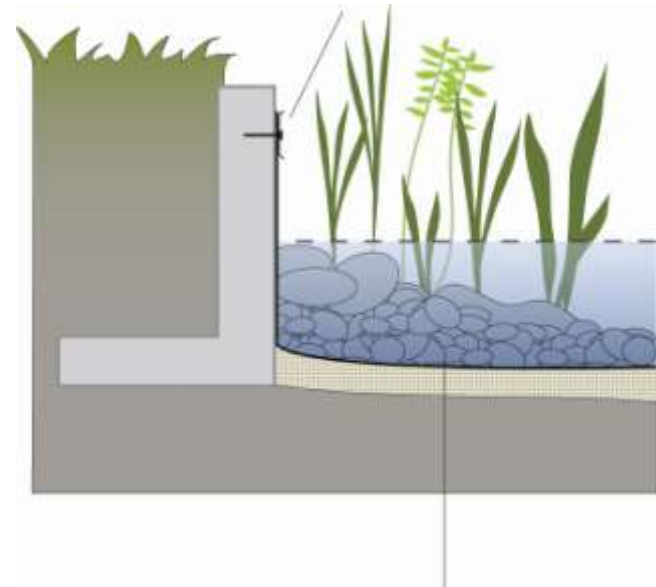
Afslutninger af bassinfoolie

Bassinfoolie forankres med det genopfyldte materiale

EPDM-bassinfoolie
Fiberdug
> 50 mm fint sand

Fastgøres med beslag og bolt i rustfri stål

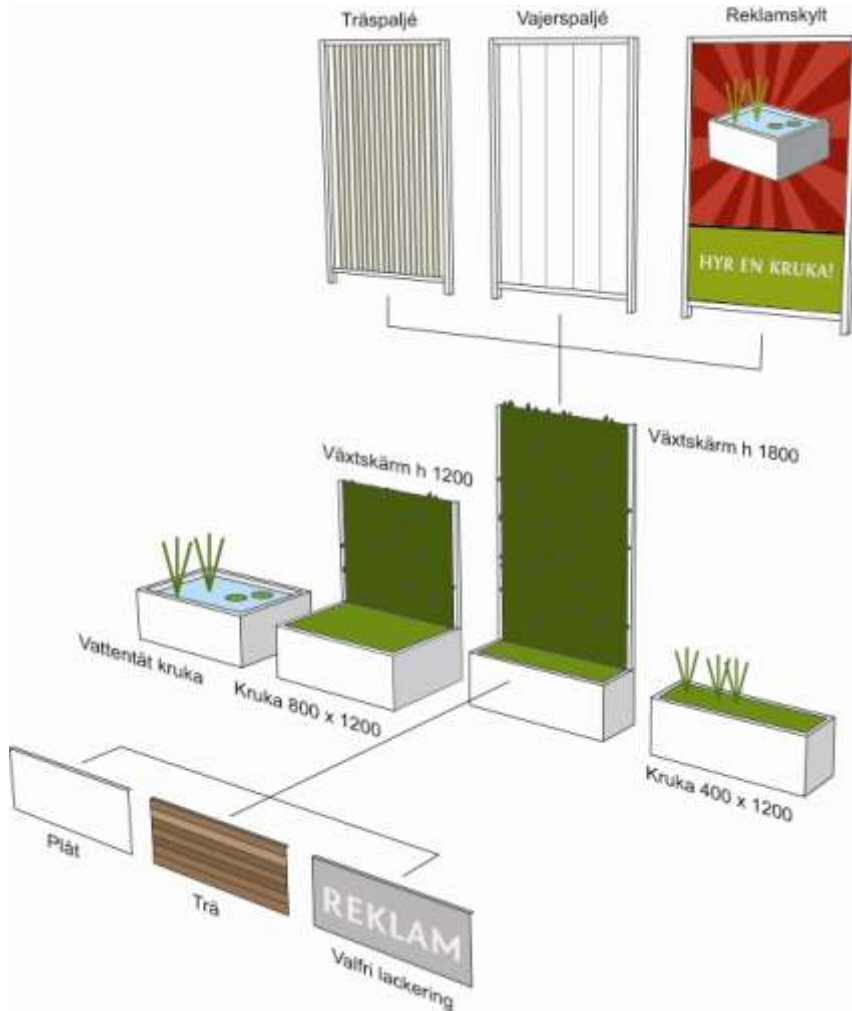
EPDM-bassinfoolie
Fiberdug
> 50 mm fint sand

Facadebeplantning med Grønne Wirer

Modulkrukker og vækstskeerme

Veg Tech Wall – ud af facaden!

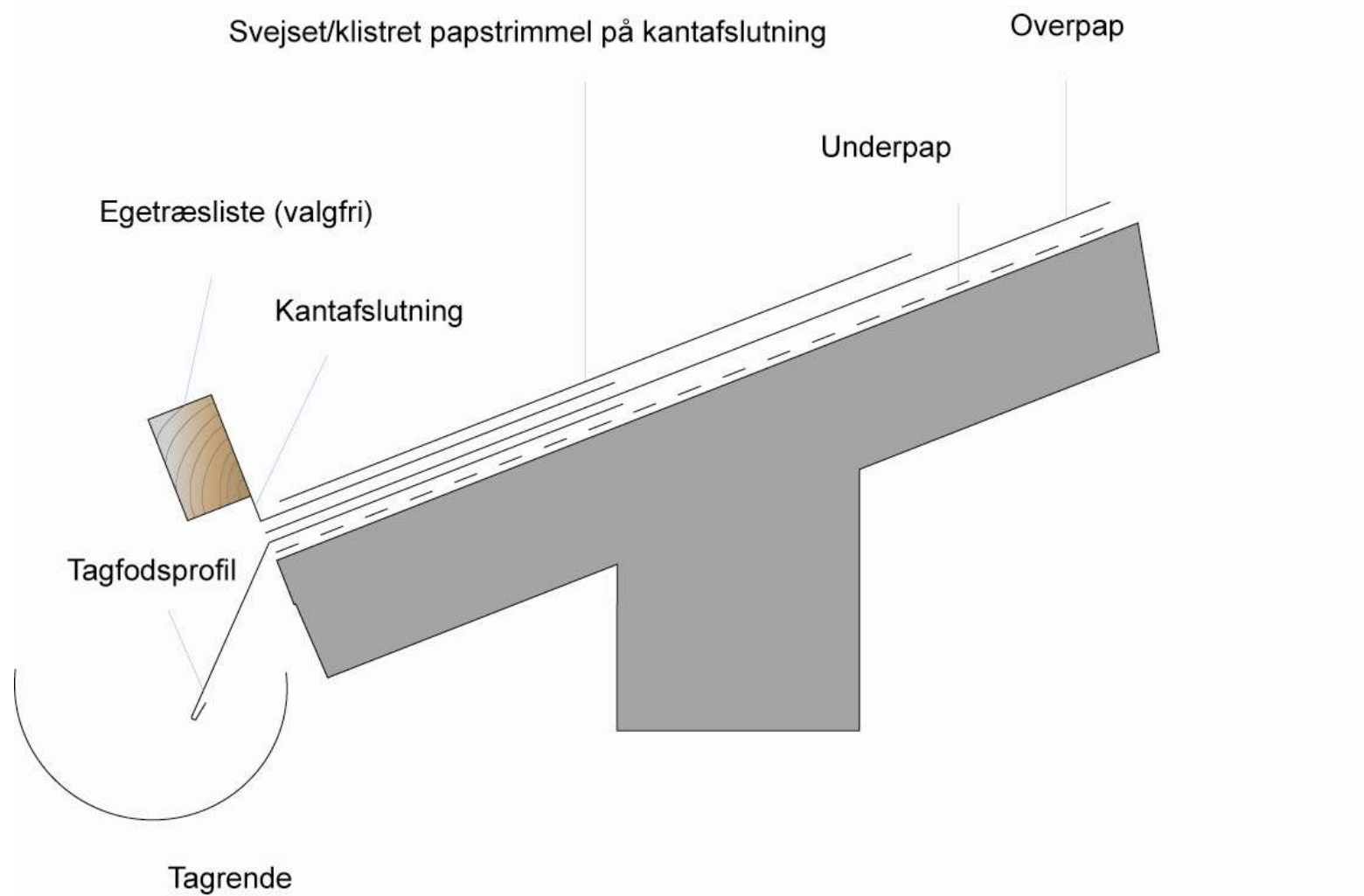
Grønne facader, under sydligere himmelstrøg

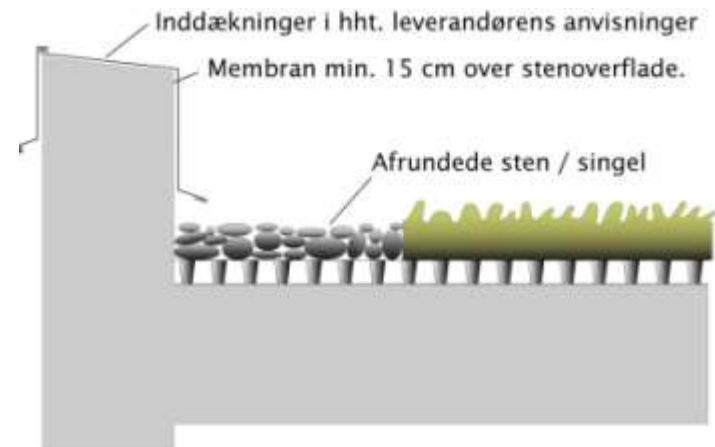
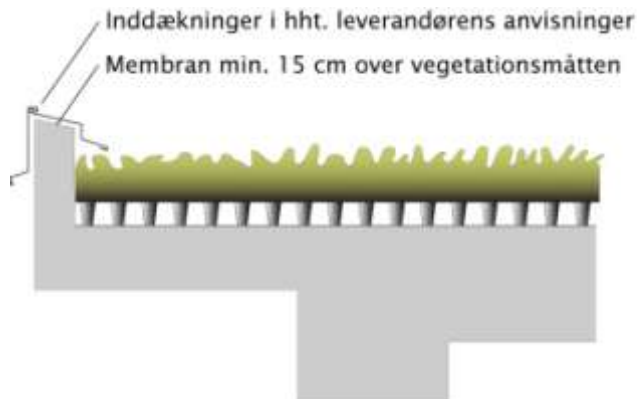
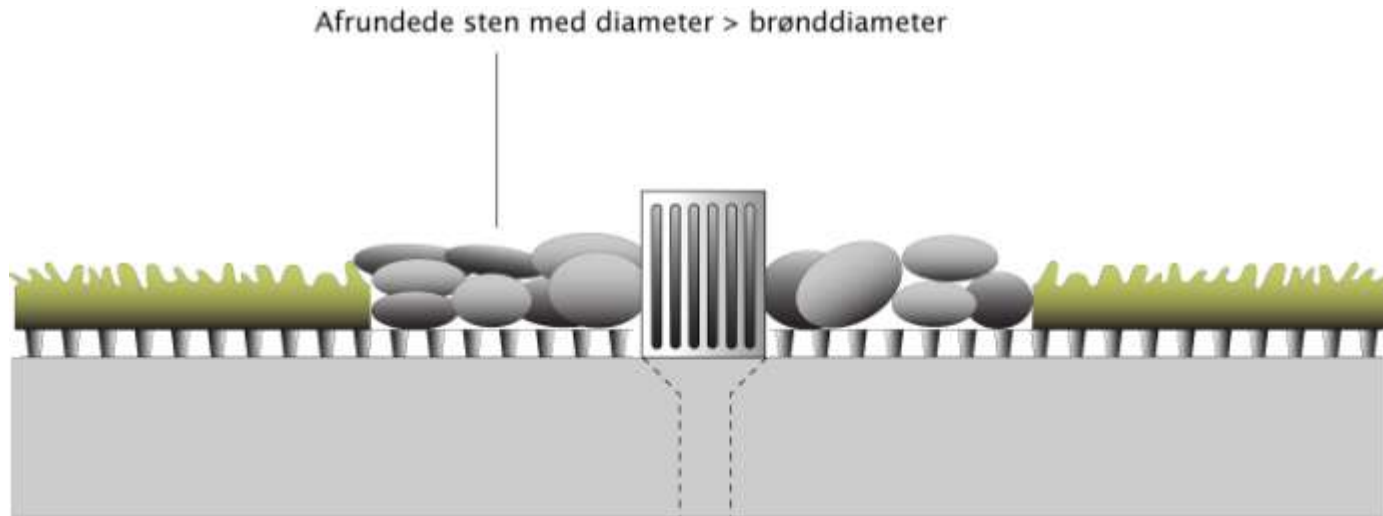

TAK FOR OPMÆRKSOMHEDEN!

Kantafslutning ved tagfod

Inddækningsdetaljer og afvanding

Afslutning under tagudhæng

